



NORGES HØYESTERETT

Den 9. november 2023 ble det av Høyesteretts ankeutvalg med dommerne Bergsjø, Ringnes og Bergh i

HR-2023-2105-U, (sak nr. 23-147553STR-HRET), straffesak, anke over beslutning:

A

mot

Påtalemyndigheten

(statsadvokat Andreas Magne Alfoni Strand)

avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) Saken gjelder lagmannsrettens ankenektelse i en sak om hindring av dekning til en enkeltforfølgende kreditor.
- (2) A ble 14. august 2021 siktet for overtredelse av straffeloven 1902 § 283 første ledd bokstav a, jf. § 287. Grunnlaget var:

«Onsdag 8. juli 2015 i Oslo, inngikk B (org.nr. 000 000 000 v/A og C (org.nr. 000 000 000) v/D avtale om at C skulle kjøpe eiendommen X i Y fra B, til tross for at de var kjent med at fordringshaver E (org.nr. 000 000 000) den 7. mai 2015 hadde fremsatt begjæring mot B om utlegg i X.

Avtalen om salg av X fra B til C ble tinglyst 10. juli 2015.»
- (3) Tiltale ble tatt ut 2. november 2022.
- (4) Oslo tingrett avsa 24. mars 2023 dom med slik slutning:

«A, født 00.00.1981, dømmes for overtredelse av straffeloven (2005) § 403, jf. § 410 første ledd til fengsel i 60 dager, jf. straffeloven.

Fullbyrding av straffen utsettes med en prøvetid på to år jf. straffeloven § 34.»
- (5) A anket over tingrettens bevisbedømmelse under skyldspørsmålet og reaksjonsfastsettelsen.
- (6) Borgarting lagmannsrett fattet 7. september 2023 beslutning med slik slutning:

«Anken nektes fremmet.»

- (7) A har anket til Høyesterett. Han har i korte trekk anført at tingretten og lagmannsretten har vurdert saken feil. Eiendommen ble solgt da saken om fordringen var til behandling i Høyesterett. Han kunne ha betalt gjelden uten konkursen og solgte eiendommen fordi han ikke klarte å betale utgifter. Den måtte selges raskt på grunn av vinteren og høye strømutgifter. Saken kan ikke behandles, fordi den er så gammel og fordi han ikke har noen dokumenter. A har ikke lagt ned formell påstand.
- (8) *Påtalemyndigheten* har tatt til motmæle og gjort gjeldende at det verken er anført eller sannsynliggjort at lagmannsretten har begått saksbehandlingsfeil. *Påtalemyndigheten* har lagt ned slik påstand:
- «Prinsipalt: Anken avvises, subsidiært; anken nektes fremmet.»
- (9) På bakgrunn av As anførsel om at saken er for gammel til å behandles, ble partene bedt om å redegjøre for om straffansvaret kan være foreldet.
- (10) *Påtalemyndigheten* innga merknader i påtegning 3. november 2023. I merknadene er det lagt til grunn at den straffbare handlingen opphørte ved tinglysningen av eiendomsoverdragelsen 10. juli 2015, og at foreldelsesfristen er fem år. Det anføres at suspensjonsregelen i straffeloven § 90 kommer til anvendelse i en periode på i underkant av fire år, da tiltaltes selskap var under behandling som tvangsoppløsningsbo. På den bakgrunn gjøres det gjeldende at siktelsen 14. april 2021 ble tatt ut innenfor fristen.
- (11) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at utvalgets kompetanse er begrenset til å prøve lagmannsrettens saksbehandling, jf. straffeprosessloven § 321 femte ledd. I dette ligger blant annet at utvalget kan prøve om spørsmålet om anken skal fremmes er vurdert etter riktig vurderingstema, og om det skjønn lagmannsretten har utøvd, er forsvarlig – herunder om det ut fra retts- og bevissspørsmålene var forsvarlig å nekte anken fremmet etter en skriftlig og forenklet behandling.
- (12) Spørsmålet om straffansvaret er foreldet, synes ikke å ha vært tema for underinstansene. Ankeutvalget har imidlertid som nevnt bedt partene om å kommentere spørsmålet. *Påtalemyndigheten* har anført at siktelsen er tatt ut innen foreldelsesfristens utløp, mens siktede ikke har kommentert problemstillingen. I den forbindelse bemerkes at siktede er selvprosederende for Høyesterett.
- (13) Ankeutvalget bemerker at A er dømt for overtredelse av straffeloven § 403. Strafferammen er fengsel inntil to år, og straffansvaret foreldes da etter fem år, jf. straffeloven § 86 første ledd bokstav b. Utgangspunktet for fristen er i utgangspunktet «den dag det straffbare forholdet opphørte», jf. § 87 første ledd. Fristen «avbrytes ved at den mistenkte får stilling som siktet», jf. § 88 første ledd.
- (14) I denne saken startet foreldelsesfristen å løpe senest da eiendomsoverdragelsen ble tinglyst 10. juli 2015. Fristen ble avbrutt da den første siktelsen mot A ble tatt ut 14. april 2021, altså mer enn fem år etter overtredelsen. Før dette tidspunktet skjedde det ikke noe i saken som ga ham status som siktet, jf. straffeprosessloven § 82.
- (15) *Påtalemyndigheten* har imidlertid anført at foreldelsesfristen ble suspendert etter straffeloven § 90. Bestemmelsen gjelder blant annet for saker etter straffelovens kapittel 31 om kreditorvern og slår fast at fristen ikke løper «under konkurs eller gjeldsforhandling etter

loven». Regelen er begrunnet med at straffbare krenkelser av kreditorers interesser ofte er svært kompliserte å avdekke, og at forholdet gjerne ikke avdekkes før under gjeldsforfølging, jf. NOU 1999: 23 punkt 5.12 side 65. Bestemmelsen gjelder også for medvirkere, se de spesielle merknadene i Ot.prp. nr. 90 (2003–2004) side 477.

- (16) Etter ordlyden gjelder § 90 ved «konkurs eller gjeldsforhandling». I dette tilfellet skyldes bobehandlingen at siktedes selskap ble tatt under behandling som tvangsoppløsningsbo ved Oslo byfogdembetes kjennelse 15. oktober 2015. Bobehandlingen ble etter det opplyste avsluttet ved kjennelse 27. september 2019.
- (17) Det fremgår ikke av ordlyden i § 90 om den også innebærer suspensjon av foreldelsesfristen der bobehandlingen følger av at selskapet er tvangsoppløst. Spørsmålet synes ikke å være kommentert i forarbeidene, og utvalget kan heller ikke se at noen klare svar kan utledes av andre bestemmelser som benytter tilsvarende formuleringer.
- (18) Utvalget ser det på denne bakgrunn slik at det er uklart om straffansvaret er foreldet. Det var da uforsvarlig av lagmannsretten å nekte anken fremmet uten å ta opp denne problemstillingen. Lagmannsrettens beslutning om ankenektelse må dermed oppheves.
- (19) Kjennelsen er enstemmig.

S L U T N I N G

Lagmannsrettens beslutning oppheves.

Arne Ringnes
(sign.)

Per Erik Bergsjø
(sign.)

Espen Bergh
(sign.)